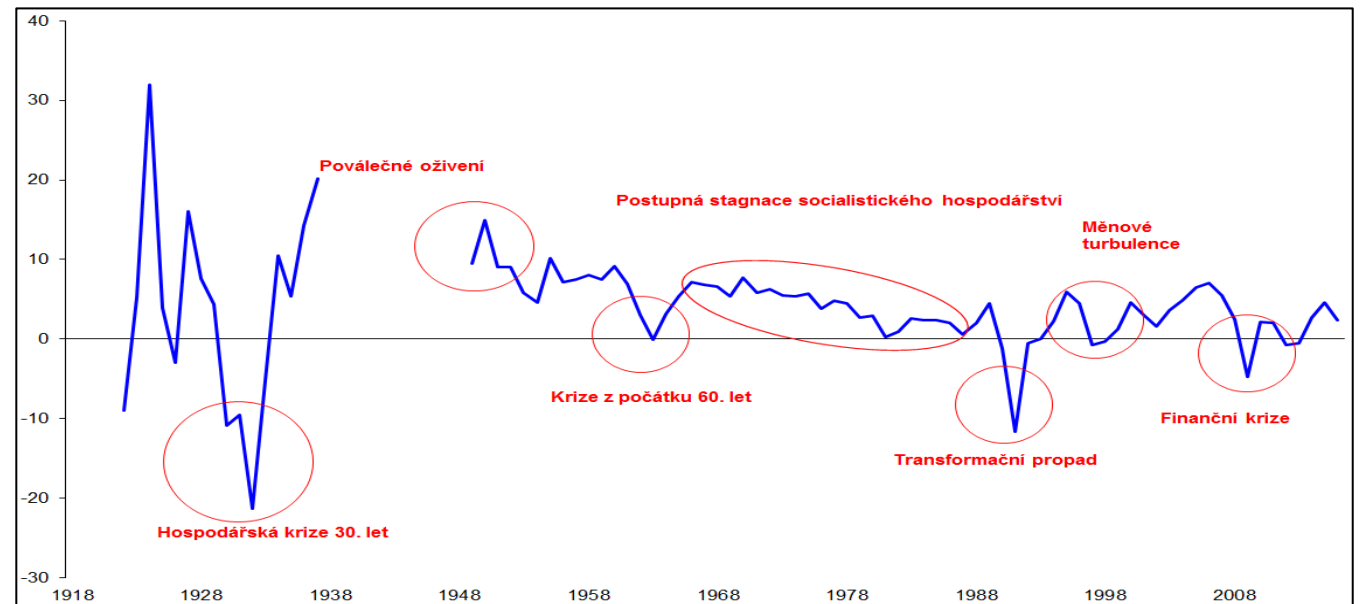
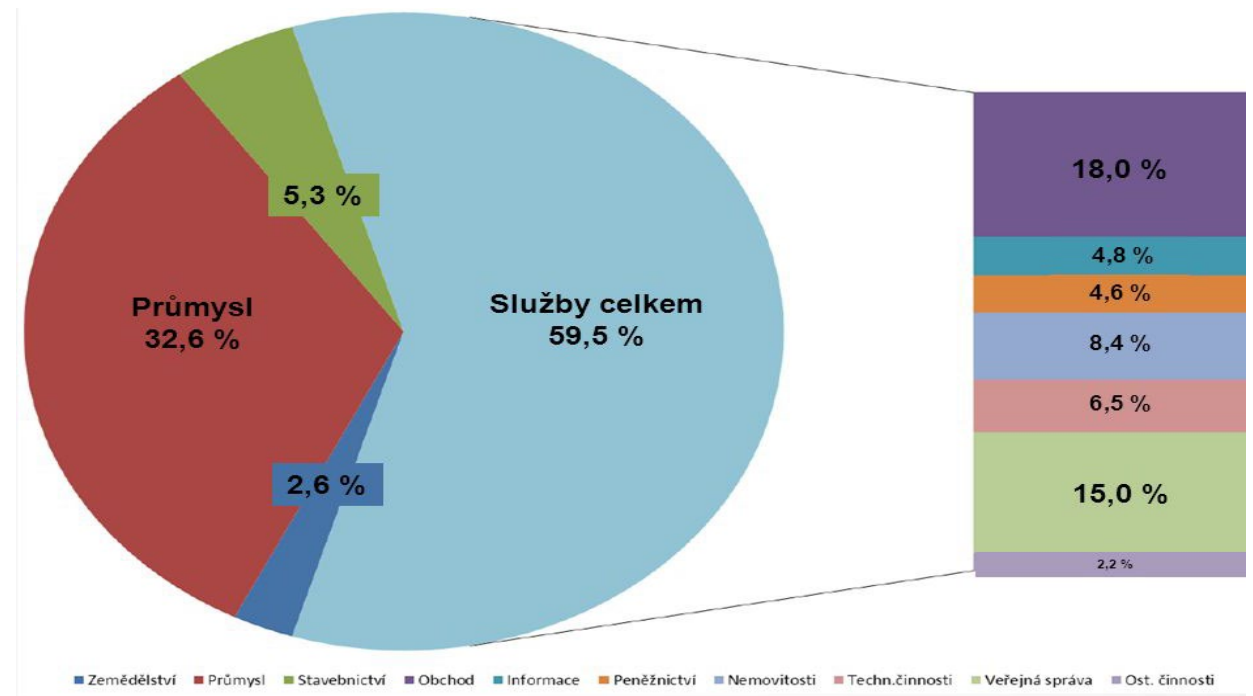

Ekonomika ČR a světa

Ekonomika České republiky I.

- Česká ekonomika patří **dnes** mezi **nejrozvinutější na světě**;
- **Tradice** - v dobách Rakouska-Uherska představovalo asi 70% výroby celé monarchie;
- Základem je průmysl a služby 60 %;
- V zemědělství méně než 5 % obyvatel.

Ekonomika České republiky II.

- Radíme ke státům „**druhého světa**“ (bývalá východní Evropa) v důsledku komunismu;
- **Tržní ekonomika** (od 1990 konkurenční prostředí soukromého vlastnictví);
- **Je členem OECD** – organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (37 vyspělých ekonomik světa);
- **Podle HDP na obyvatele** 26 800 USD.

Důležité pojmy:

- Privatizace 1990?
- Restituce 1990?
- Znárodnění 1948?
- Vykoupení?
- Konfiskace?

Makroekonomické ukazatele

vytvoření si názoru o stavu ekonomiky daného státu

- HDP

hrubý domácí produkt

- Inflace

znehodnocení měny

- Nezaměstnanost;

- Export/Import

vyrovnaná bilance

vyrovnaná platební bilance

nízká nezaměstnanost

Cíle fungující ekonomiky

udržitelné tempo růstu

nízká inflace

HDP - *hrubý domácí produkt*

- Celková peněžní hodnota zboží a služeb vytvořená za dané období;
- Tento ukazatel se nejvíce používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky států;
- Časovým obdobím bývá obvykle rok, čtvrtletí (kvartál) ...
- HDP jako jednu z pravidelných statistik zveřejňuje Český statistický úřad (ČSU).

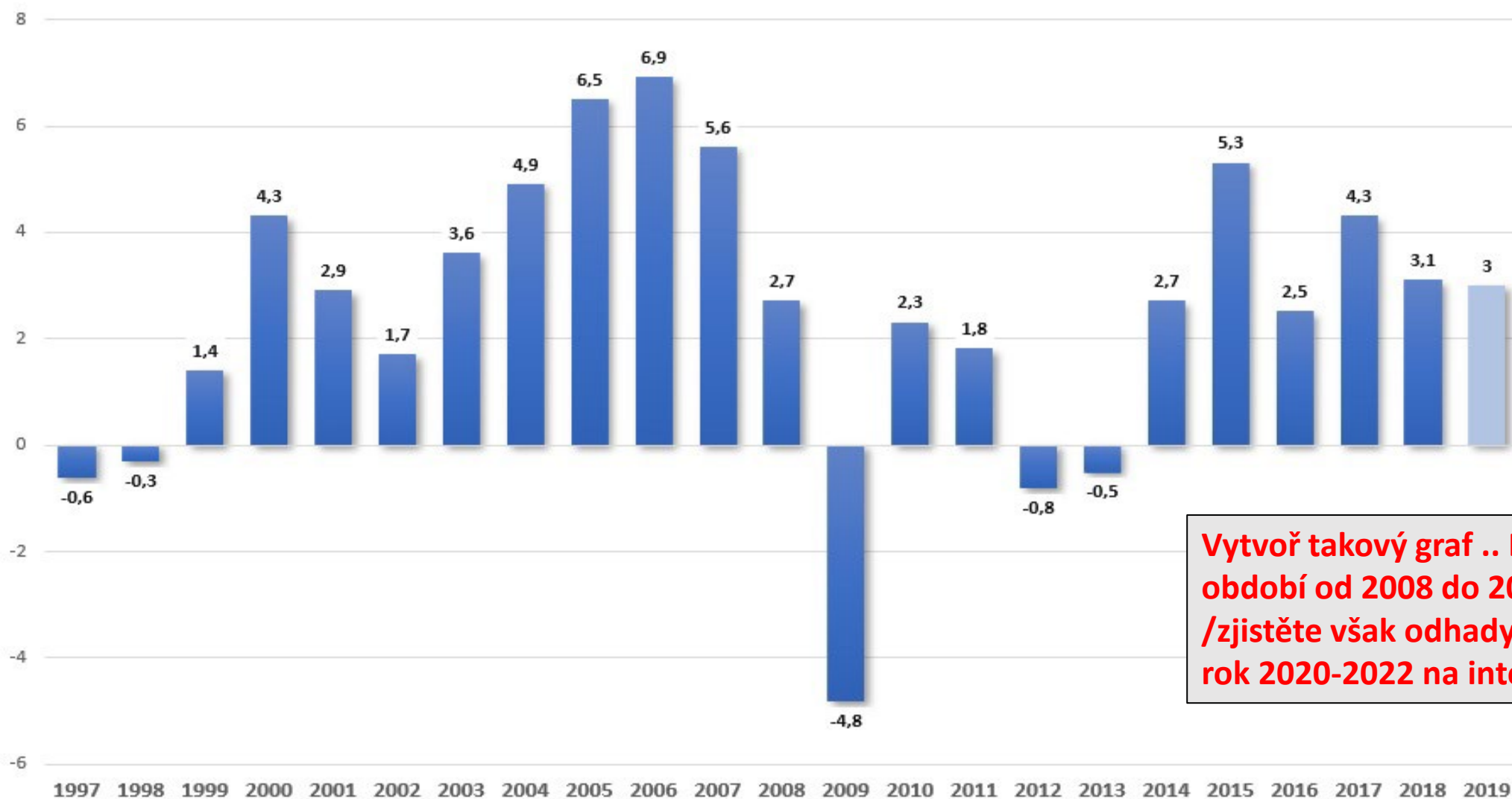
Nejedná se o bohatství ale o **přírůstek**.

Často v % srovnání s předchozím rokem

$HDP = \text{domácnosti} + \text{investice} + \text{stát} + (\text{Exp.} - \text{Imp.})$

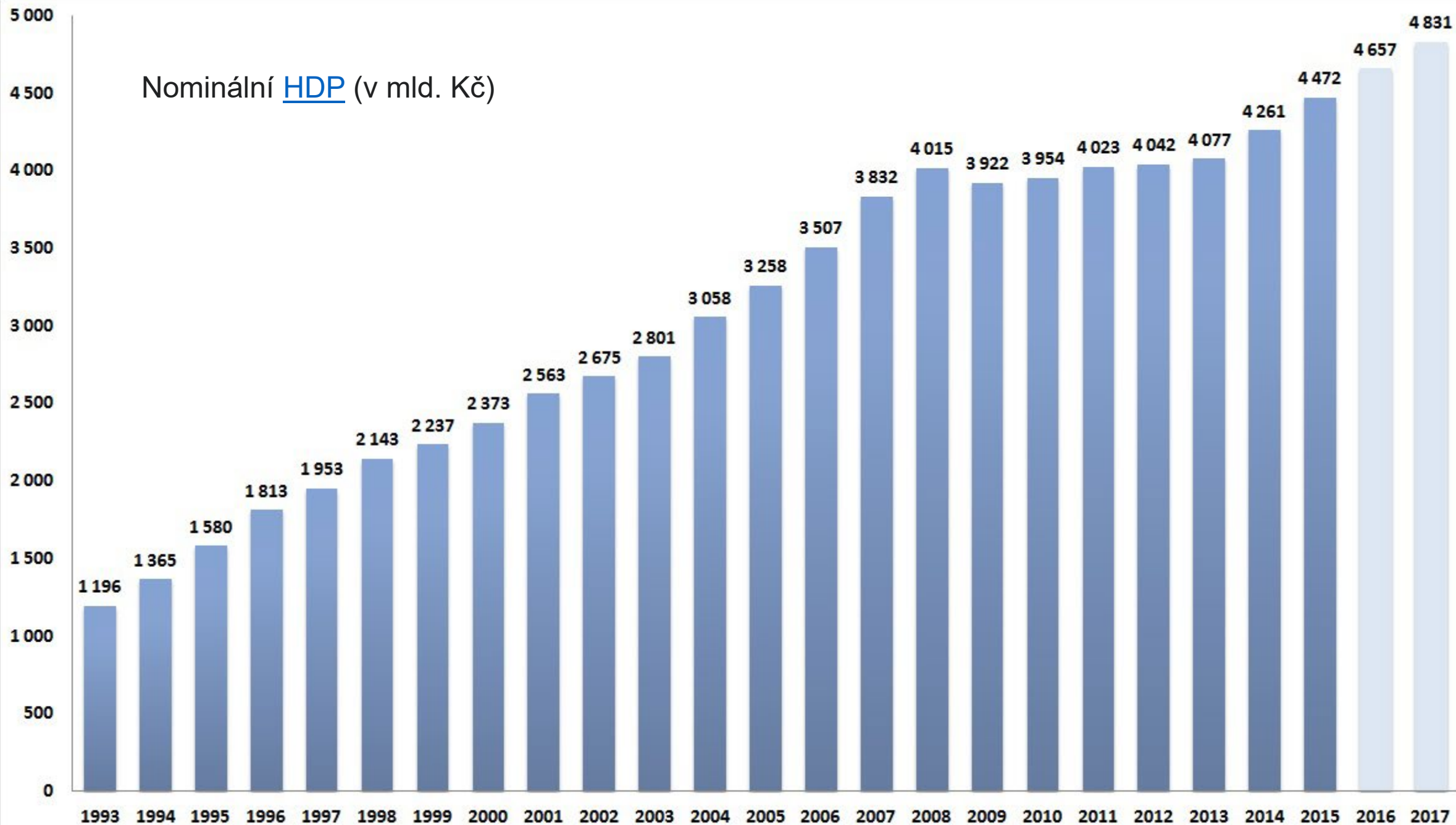

Meziroční růst českého HDP v %

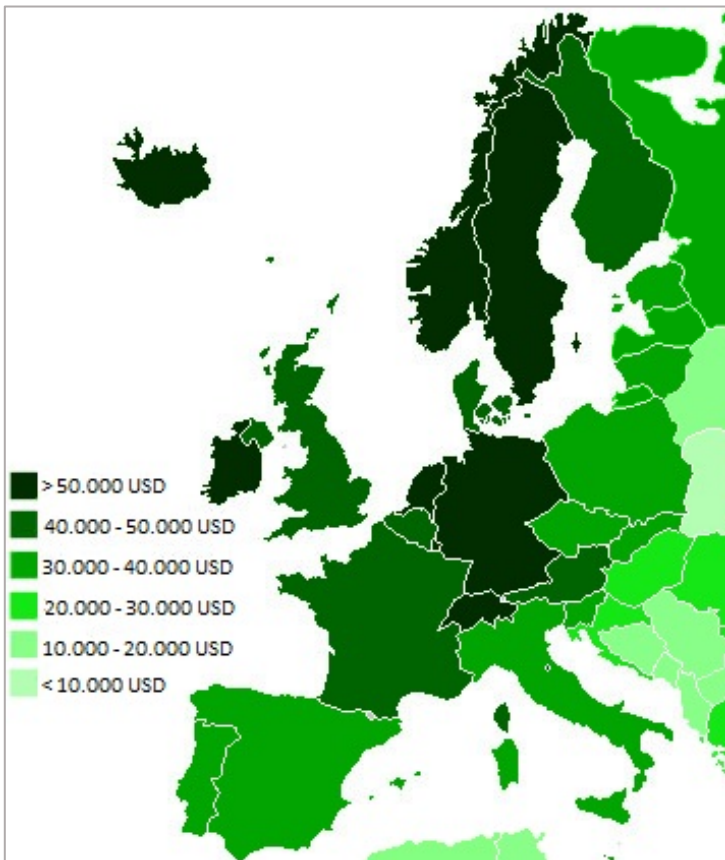
**Vytvoř takový graf .. Excel ...
období od 2008 do 2020
/zjistěte však odhady HDP pro
rok 2020-2022 na internetu/**

Nominální [HDP](#) (v mld. Kč)

Životní úroveň

HDP přepočteno na obyvatele a americký dolar

Big Mac Index

Neformální vyjádření kupní síly obyvatel a hodnoty měny.

Předpoklad - Big Mac by měl být všude stejně drahý.

Lepší porovnání skutečné ekonomické úrovně státu:

1. Vyjádření HDP na obyvatele podle **rovnosti kupní síly** přepočteno do USD;
2. Porovnání cen shodných výrobků, v národní měně jako **tzv. spotřební koš**.

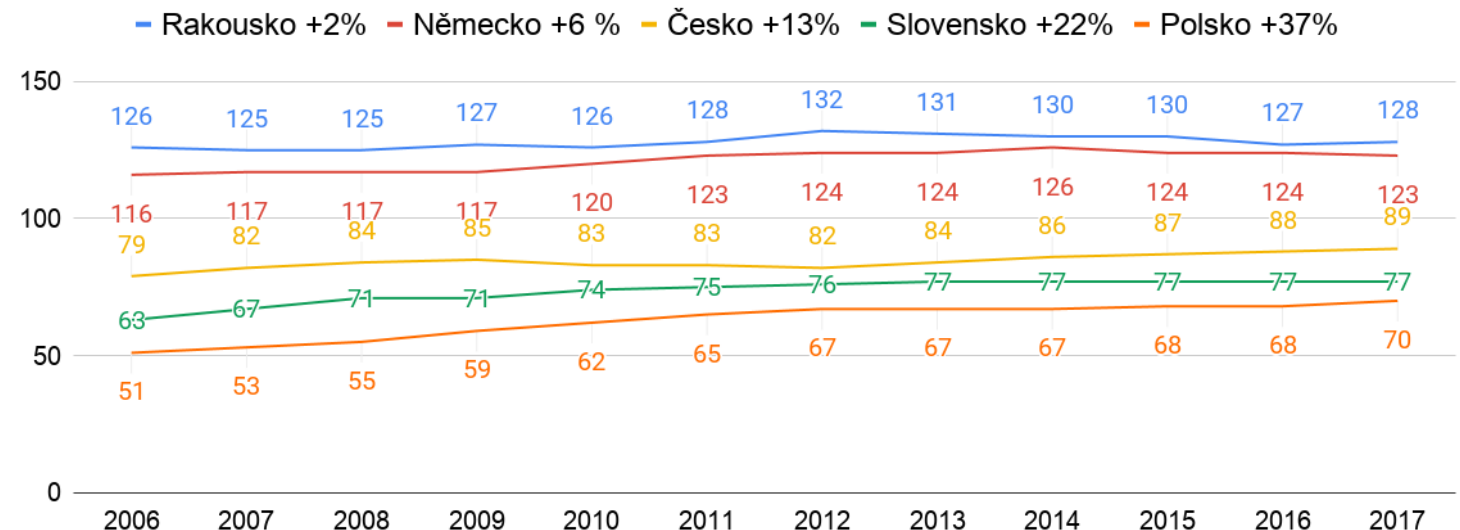
Parita kupní síly zvolené měny

- Počet jednotek národní měny za kterou lze koupit stejné výrobky;
- Kolik stojí průměrný [tuzemský nákup a kolik v zahraničí](#);
- Teorie - měnové kurzy odpovídají přibližně poměrům mezi cenami;
- Realita je však odlišná – zboží je na různých trzích různě drahé.

- Můžeme si koupit více nebo méně za svou měnu?
- Dohnali jsme svým bohatstvím západ?

Vývoj kupní síly ve střední Evropě v letech 2006 - 2017

Zdroj: Eurostat (kupní síla po zohlednění výdělků a cen, 100 = průměr Evropské unie, zpracovala KupníSíla.cz)

Index BIG Mac

- Srovnání cen Big Macu v různých zemích;
- Vyrábí se stejně na celém světě, měl by stát stejně;
- Od roku 1986 časopis Ekonomist;
- Srovnání dá informaci o nadhodnocení nebo podhodnocení měnového kurzu.

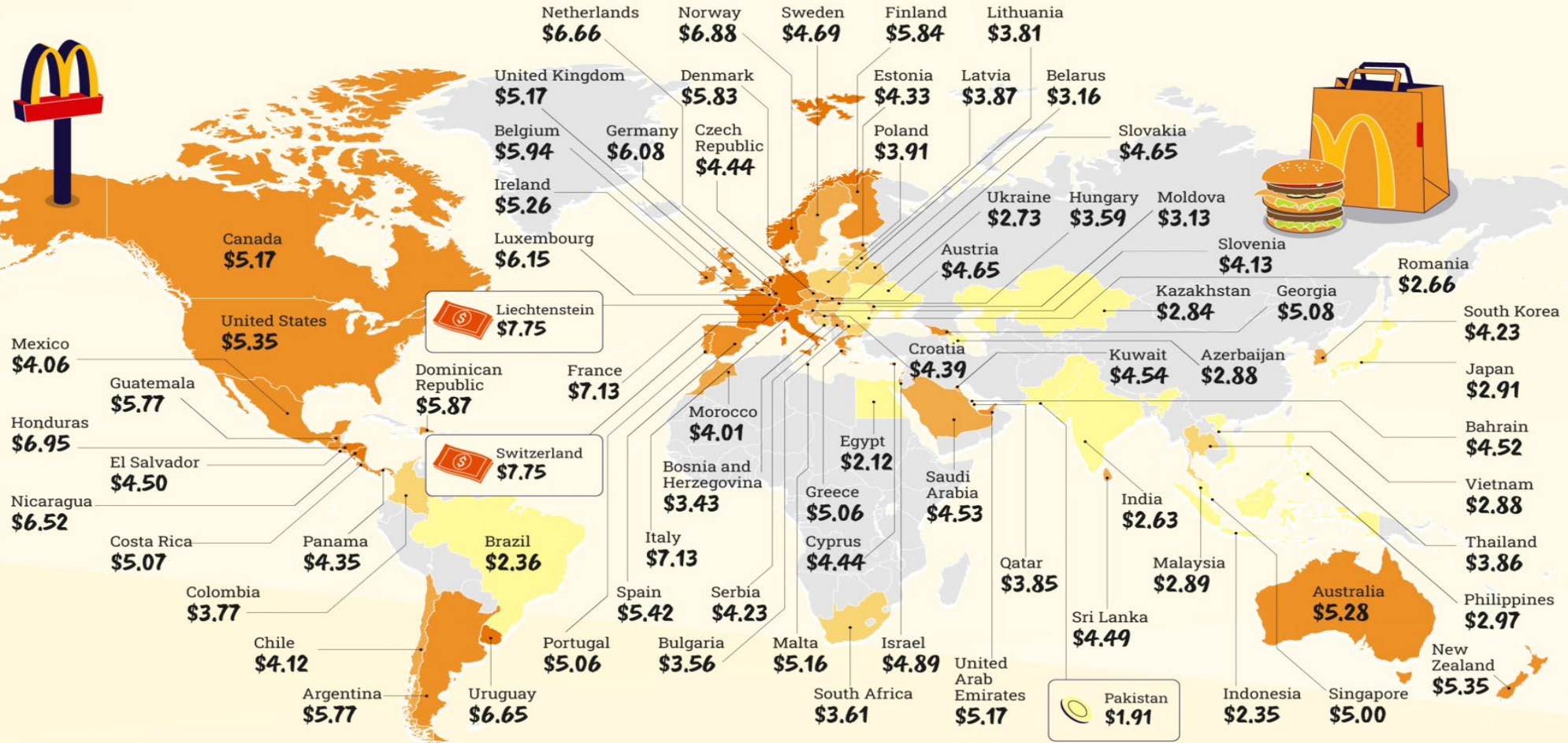

The Price of a McDonald's Big Mac

Based on Capital Cities

According to its annual report, McDonald's has over 40,000 locations worldwide – and the iconic Big Mac is a staple of menus the world over. We've analyzed the cost of purchasing one in each country using the capital city as a benchmark. **Liechtenstein and Switzerland (\$7.75 each)** both have the most expensive Big Macs, based on the cost of one in Vaduz and Bern, respectively.

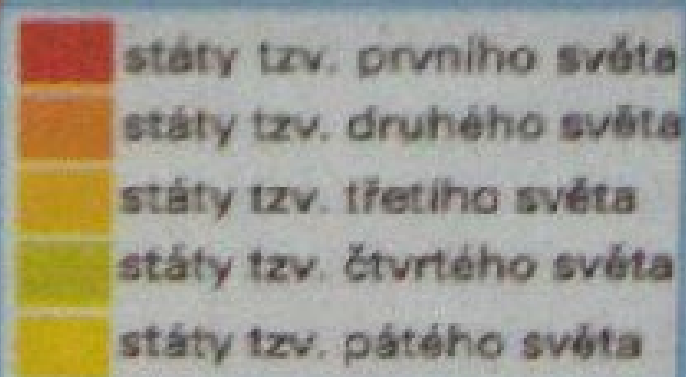
Big Mac Price (\$)

METHODOLOGY: To find the price of a Big Mac in each capital city, we used the McDonald's website for each country as well as delivery apps such as Glovo, Uber Eats and Grubhub, working from a base list of countries where McDonald's operates. We recorded prices in the local currency and converted them to U.S. dollars using xe.com.

This image is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License - www.creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0

Státy světa podle stupně rozvoje (země prvního až pátého světa)

Stupeň rozvoje států

Nerovnoměrnost historického vývoje
a rozložení hospodářství, přírodní podmínky ...

Státy „prvního“ světa – státy s
vyspělou tržní ekonomikou (západní
Evropa, USA, Kanada, Austrálie,
Japonsko atd.).

Státy „pátého“ světa – nejchudší
země světa (země Sahelu, střední a východní Afrika, některé
státy Asie – Afghánistán, Laos, Nepál, Bangladéš).

Státy „třetího“ světa –
země překonávající svoji
zaostalost rychlým
rozvojem: **státy vyvážející
ropu** (státy Perského zálivu,
severoafričké státy, Karibská
oblast) a **nově
industrializované země**
(asijské tygři Jižní Korea ...).

Státy „čtvrtého“ světa –
překonávání zaostalosti je
teprve v počátcích (většina
států Asie a Latinské
Ameriky, státy Guinejského
zálivu + komunistické státy).

Státy „druhého“ světa – postkomunistické státy, jejichž
hospodářství prochází transformačními změnami
(střední, východní a jihovýchodní Evropa viz další slide).

Východní blok

Albánie (Albánská lidová republika); do roku 1956

Bulharsko (Bulharská lidová republika)

Československo (Československá socialistická republika)

Maďarsko (Maďarská lidová republika)

Polsko (Polská lidová republika)

Rumunsko (Rumunská socialistická republika)

Sovětský svaz (Svaz sovětských socialistických republik)

Východní Německo (Německá demokratická republika)

VÝCHODNÍ BLOK

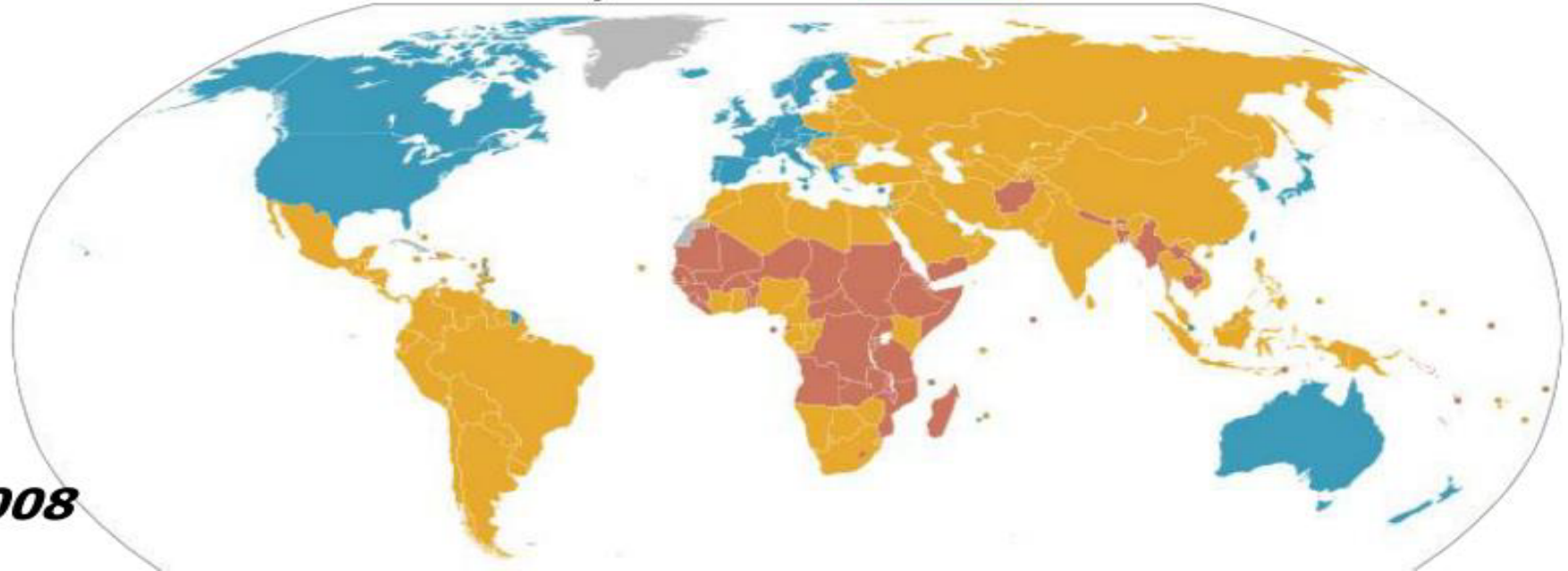
- Neoficiální pojmenování pro satelitní státy SSSR.
- Vznikl jako protiklad svému nepříteli USA.
- Země, které patřily do tohoto uskupení, byly formálně **NEZÁVISLÉ**, fakticky však v politice zcela závislé na SSSR.
- SSSR si nárokoval při konfliktech v satelitních zemích vojensky zasáhnout.

Členění států světa podle stupně ekonomického rozvoje

- ▶ *Ekonomicky vyspělé státy*
- ▶ *Středně rozvinuté státy*
 - ➔ postsocialistické (transformační)
 - ➔ nově industrializované (ekonomičtí tygři)
 - ➔ s velkým exportem surovin
- ▶ *Málo rozvinuté státy*

Státy Evropy podle úrovně ekonomiky

Nejvyspělejší státy

- Německo
- Velká Británie
- Švýcarsko
- Francie
- Itálie
- Belgie
- Holandsko
- Lucembursko
- Rakousko
- Lichtenštejsko

Většina obyvatel ve službách a v průmyslu

Vysoká životní úroveň

Tržní hospodářství

Velmi rozvinuté zemědělství

Rozvinuté státy

- Polsko
- Maďarsko
- Česká republika
- Slovensko
- Slovinsko
- Chorvatsko
- Estonsko
- Lotyšsko
- Litva

Většina obyvatel ve službách a v průmyslu

Nižší životní úroveň

Rozvoj tržního hospodářství

Rozvinuté zemědělství

Málo vyspělé státy

- Albánie
- Makedonie
- Moldavsko
- Černá Hora
- Kosovo

Většina obyvatel v zemědělství

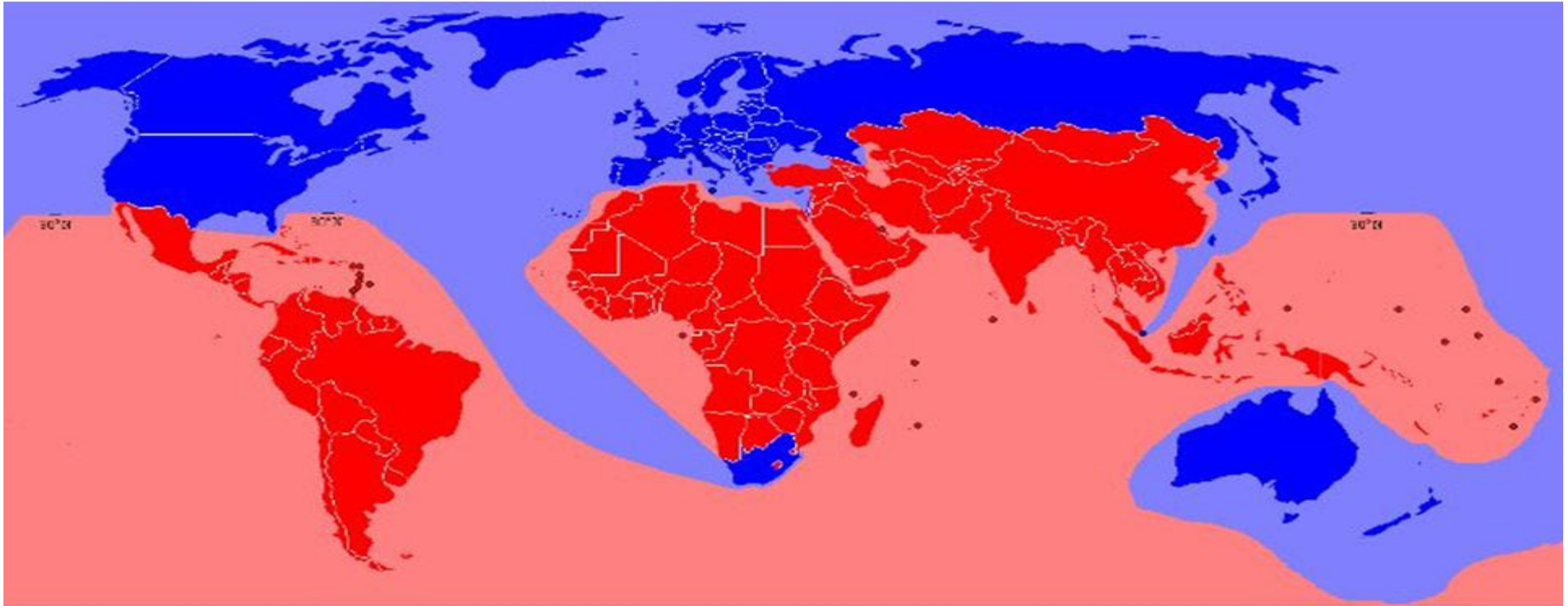
Rozvíjí se tržní hospodářství

Některá odvětví nadále zaostalá

Bohatý „Sever“ a chudý „Jih“

vyspělé státy

rozvojové státy

*Klasifikace na **bohatý Sever** a **chudý Jih** se používá od 70.let 20.století. Kromě politického rozdělení na Západ a Východ existovalo i **rozdělení podle koncentrace bohatství a chudoby v různých částech světa.***

Tržní hospodářství

Co a kolik
vyrábět?

Základní 3
ekonomické
otázky

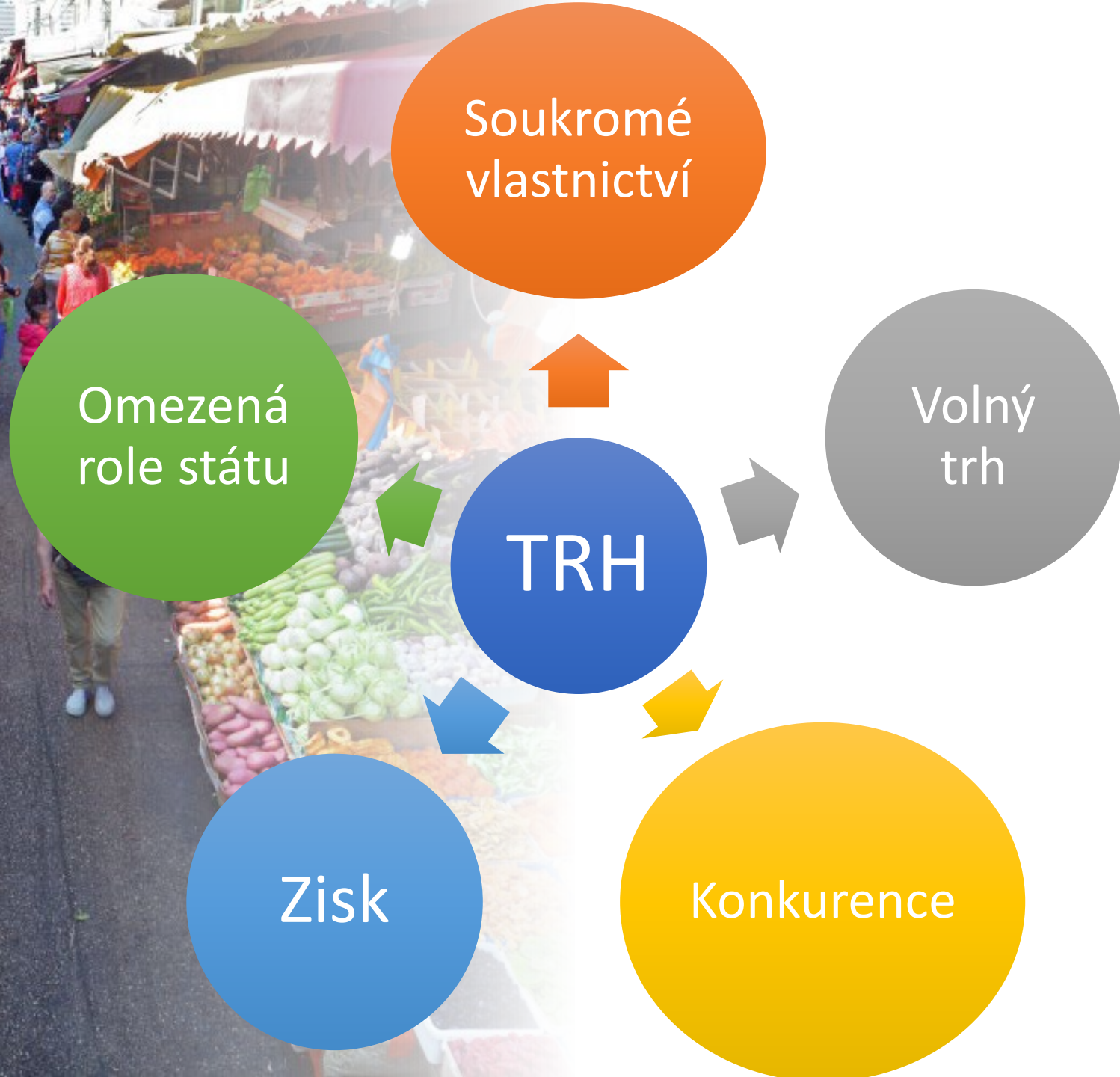
Pro koho
vyrábět?

Jak
vyrábět?

Umsatzbetrag (netto)	1.025,00
Umsatzsteuer	194,75
Umsatzbetrag (brutto)	1.219,75

Základní principy trhu

Zákony trhu - rozhodování

Cena?

Kvalita?

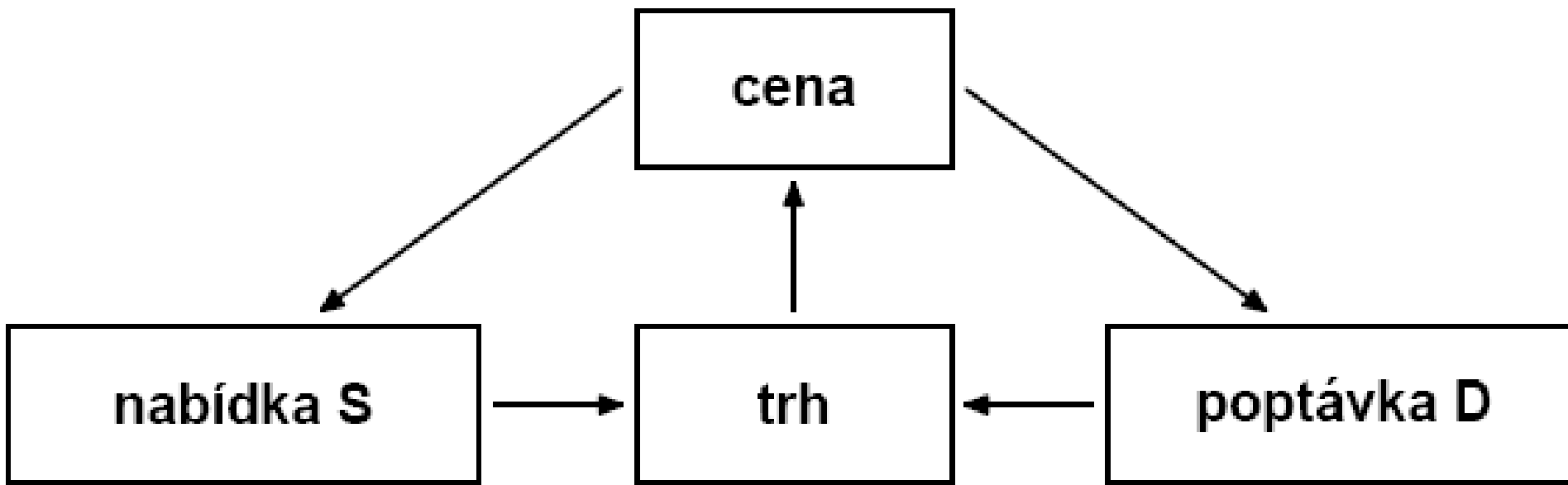
Prodavač?

Lákavá nabídka?

Je mi to jedno?

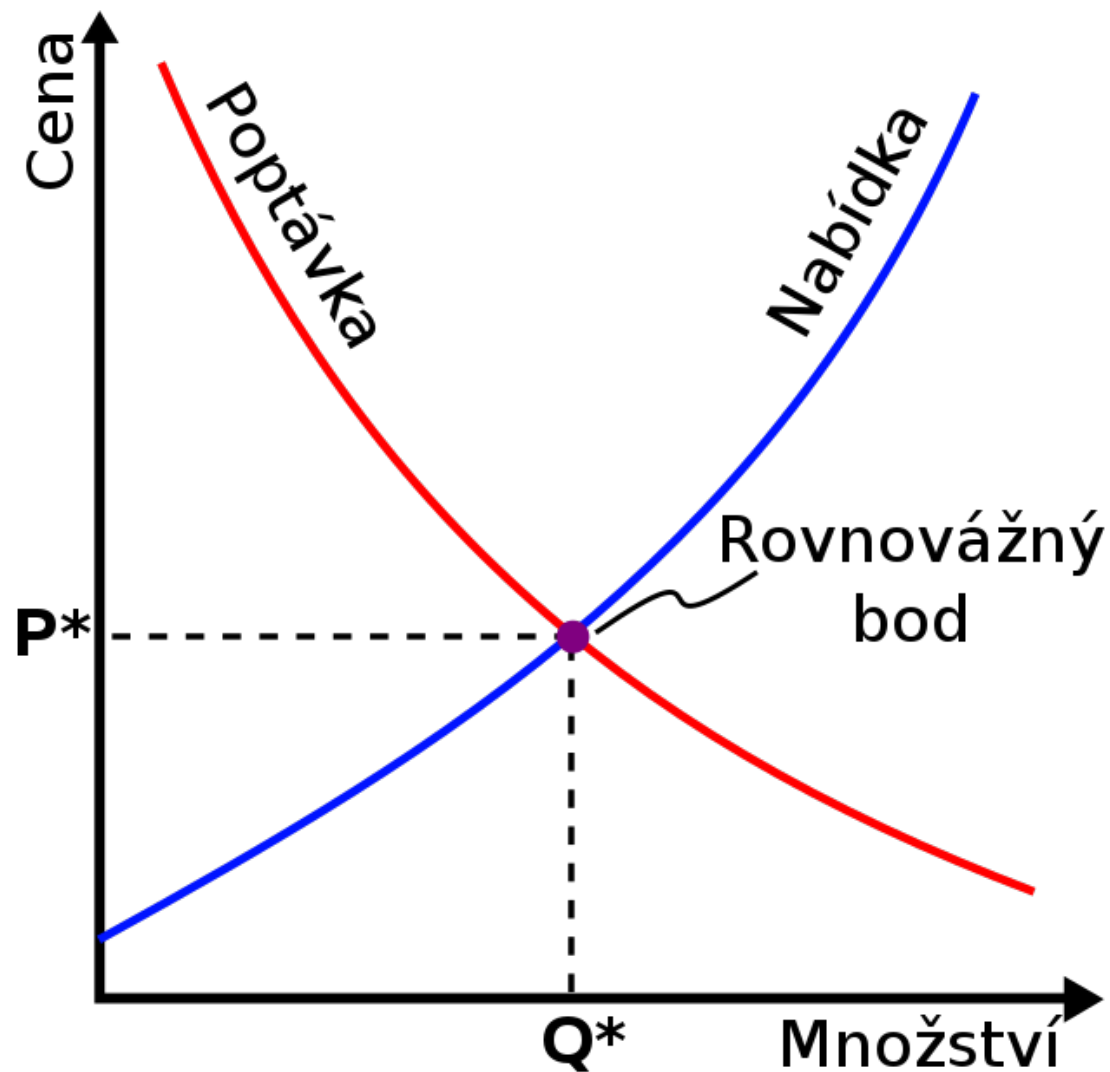

Tržní hospodářství

- Základem je trh řízen tržním mechanismem;
- Zákon **nabídky a poptávky**;
- Výměna zboží na základě směny;
- **Svobodná volba** co vyrobím a co si koupím.

Tržní mechanismus

- Při setkání nabídky a poptávky se pohybuje cena;
- Automatická regulace vyráběného a spotřebovávaného;
- $\text{Poptávka} \geq \text{nabídka}$ cena roste
- $\text{Poptávka} \leq \text{nabídka}$ cena klesá
- **Státní zásah**
 - daň
 - státní zakázka
 - clo
 - dotace / podpora v nezaměstnanosti.

Nevýhody trhu

- Monopoly;
- Absence přerozdělování;
- Nechová se ekologicky;
- Omezení role státu;
- Trh vždy vede ke krizím;
- Ideální je rovnováha a flexibilita.

Co je BOHATSTVÍ
a co je CHUDOBA?

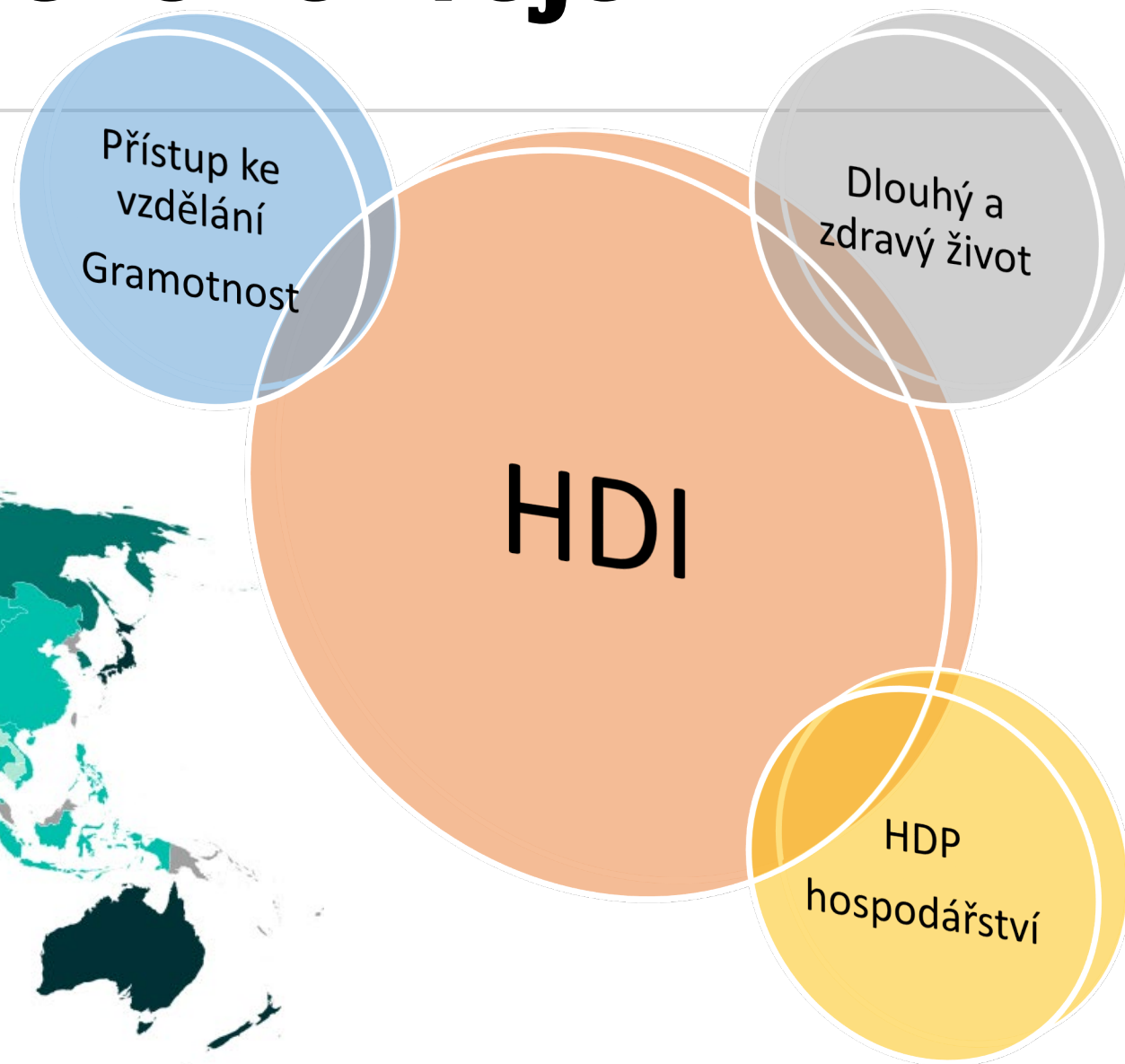
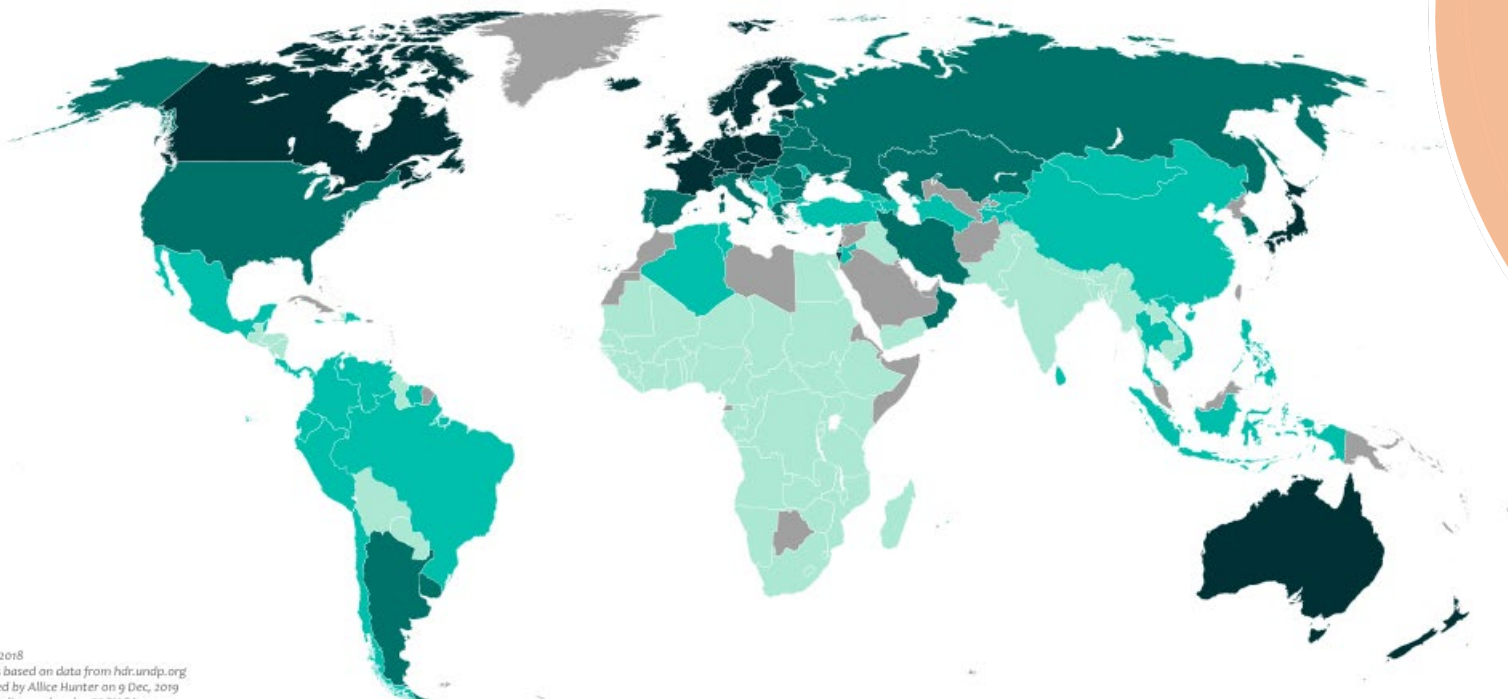
Co určuje rozdíly v chudobě a bohatství?

- Hrubý domácí produkt (HDP);
- HDP na 1 obyvatele podle parity kupní síly (USD);
- Human Development Index (ukazatel životní úrovně viz další slide);
- Podíl obyvatel pod hranicí chudoby;
- Úroveň vzdělávání, zdravotnictví;
- Rozdělení příjmů domácností;
- Spotřební koš domácnosti.

HDI – index lidského rozvoje

- Ukazatel životní úrovně;
- Geometrický průměr klíčových faktorů lidského života;
- Hodnota od 0 – 1;

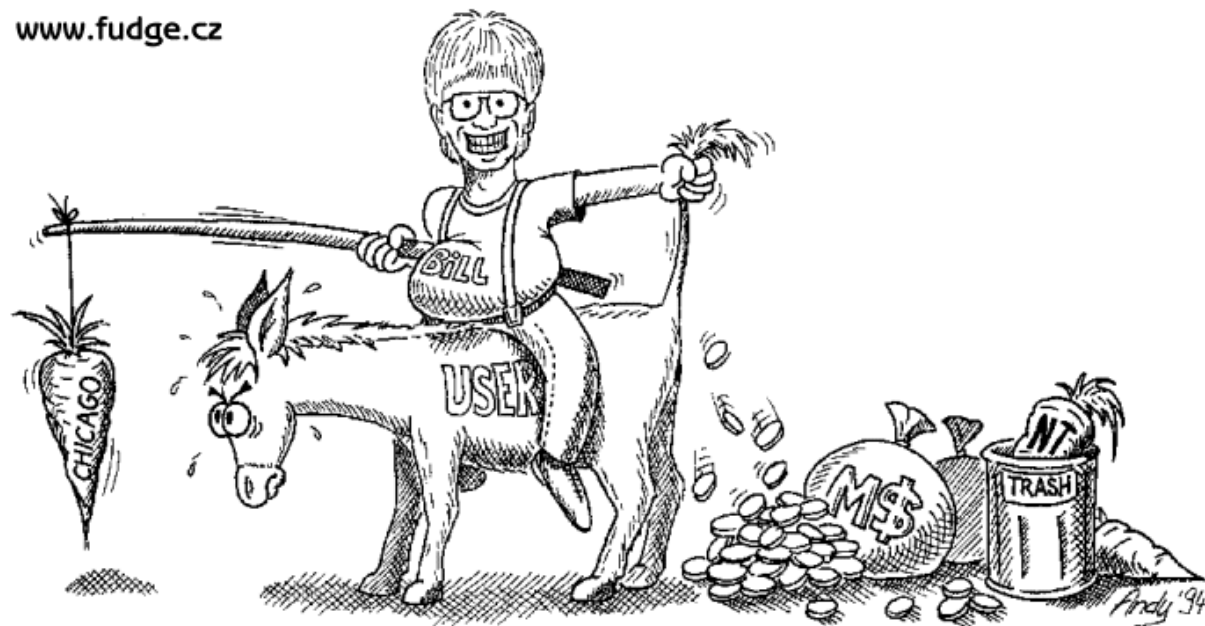

Kde hledat nejbohatší státy?

STÁTY S NEJVYŠŠÍM HDI		
<i>pořadí</i>	<i>stát</i>	<i>HDI 2000</i>
1.	Norsko	0,942
2.	švédsko	0,941
3.	Kanada	0,940
4.	Belgie	0,939
5.	Austrálie	0,939
6.	USA	0,939
7.	Island	0,936
8.	Nizozemí	0,935
9.	Japonsko	0,933
10.	Finsko	0,930
33.	ČR	0,849

<http://www.geohive.com/global/linkg.php?xml=hdi2000&xs1=hdi2000>

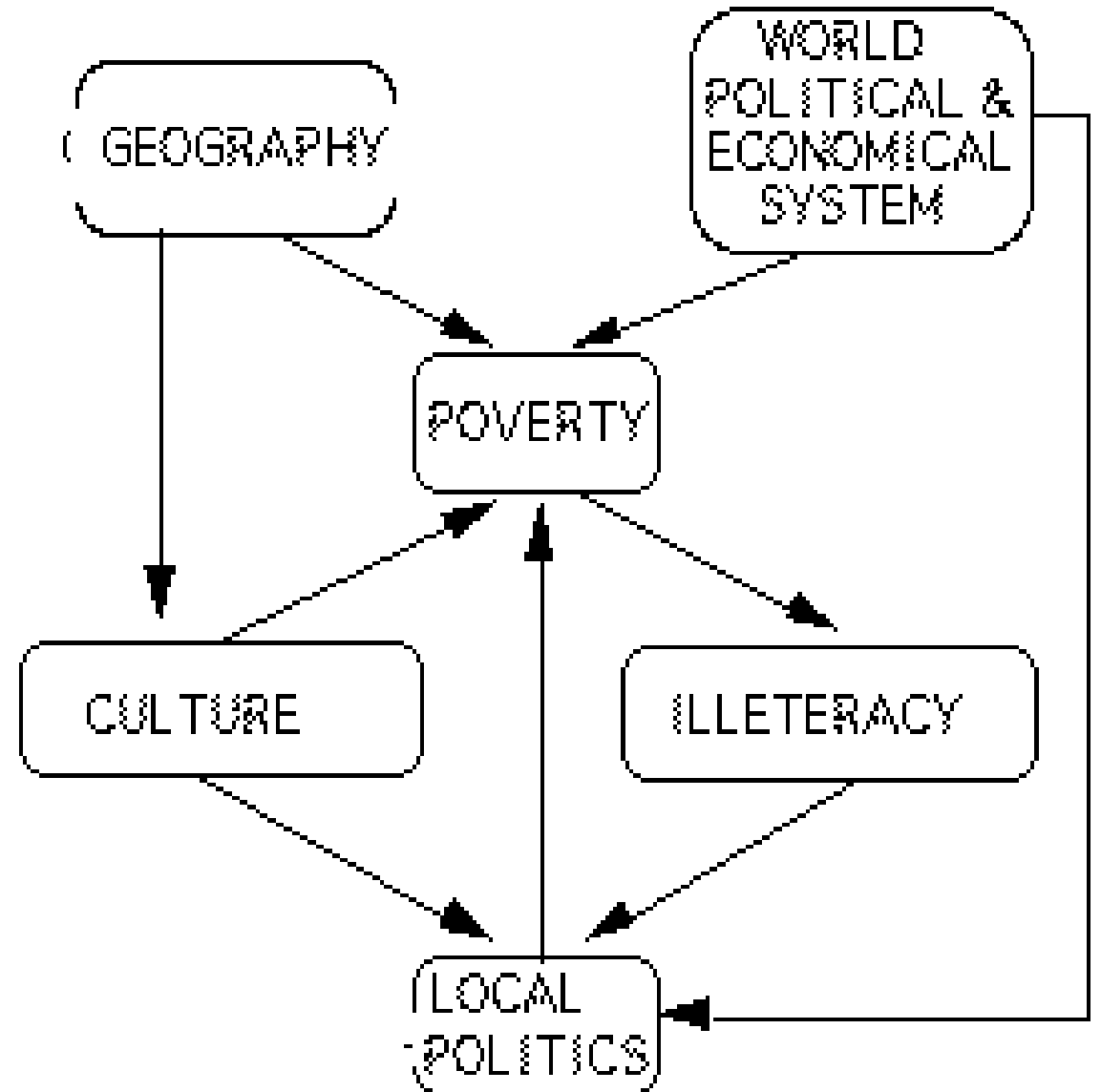
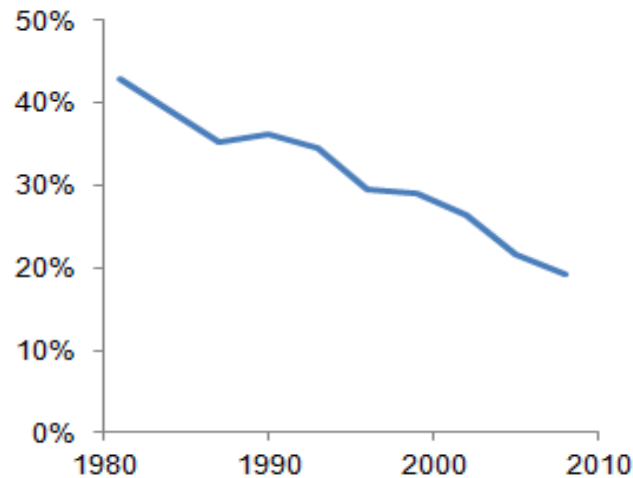
www.fudge.cz

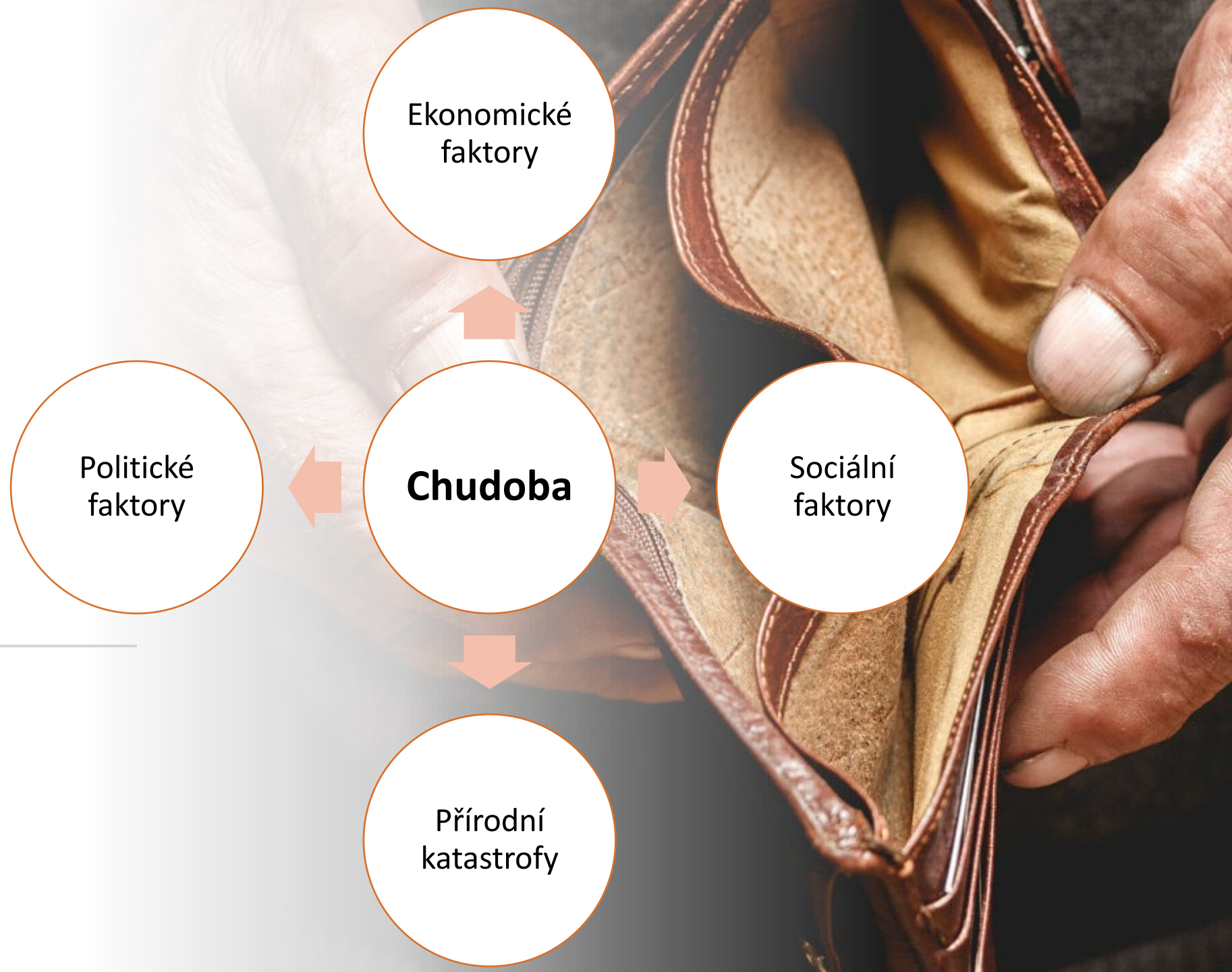
Chudoba?

sociální status člověka vyznačující se hmotným nedostatkem

- komplexní problém;
- nezajištěny základní potřeby (Maslowova pyramida viz dále);
- dále zdravotní péče, vzdělání;
- deprese, absence bydlení;
- nízká délka života...

Příčiny chudoby

Maslowova pyramida potřeb

- Hierarchie lidských potřeb vytvořena A.Maslowem 1954;
- Definuje 5 základních lidských potřeb;
- Postupné uspokojování potřeb tak jak se vyvíjí u člověka;
- Nutnost splnění nižší potřeby k nastoupení potřeby vyšší?

Potřeba co to je?

Stav nedostatku nebo nadbytku něčeho co nás vede k činnosti uspokojující tuto potřebu.

Rozlišujeme

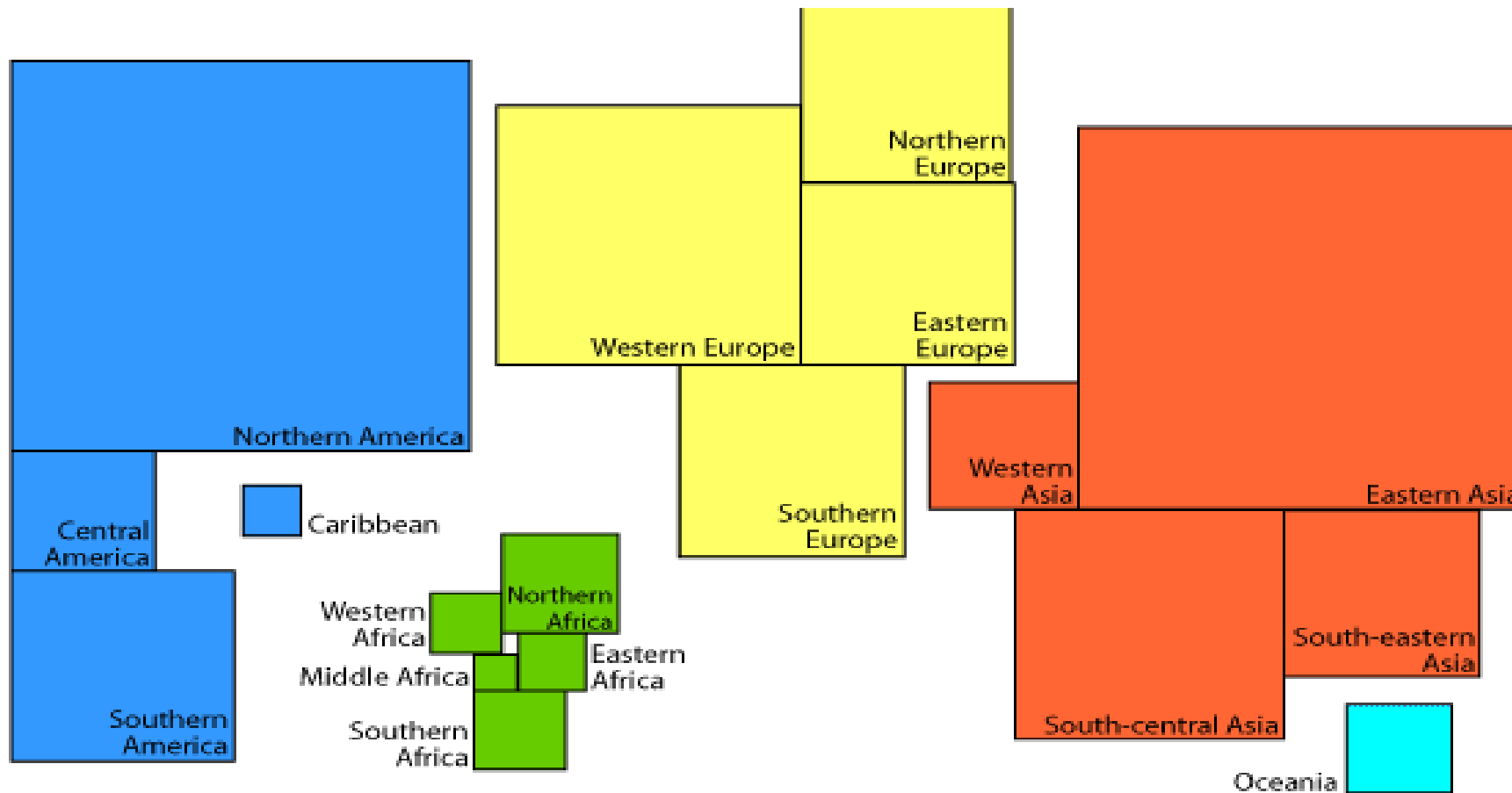
- **Biologické** a sociální potřeby;
- Zbytné nebo nezbytné;
- Hmotné nebo nehmotné.

Chudoba ve světě

Velikost regionů založena na HDP

http://www.geohive.com/global/ec_resize.php

note: this graph shows regions with their total Gross Domestic Product (based on PPP).
source: data taken from the World Factbook 2002, CIA. [HDP přepočtený na 1 obyvatele](#)

Kde najdeme nejchudší státy?

STÁTY S NEJNIŽŠÍM HDI		
<i>pořadí</i>	<i>stát</i>	<i>HDI 2000</i>
1.	Sierra Leone	0,275
2.	Niger	0,277
3.	Burundi	0,313
4.	Mosambik	0,322
5.	Burkina Faso	0,325
6.	Etiopie	0,327
7.	Guinea-Bissau	0,349
8.	Čad	0,365
9.	SAR	0,375
10.	Mali	0,386

<http://www.geohive.com/global/linkg.php?xml=hdi2000&xsl=hdi2000>

- [Mapa zemí podle HDI](#)
- [Mapa a tabulka zemí podle HDP na obyvatele](#)

Jak řešit chudobu?

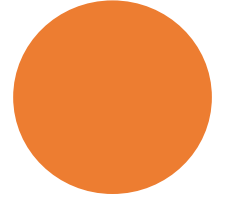
Jednotlivci

Vlády

Neziskové organizace

Mezinárodní instituce (SB, MMF)

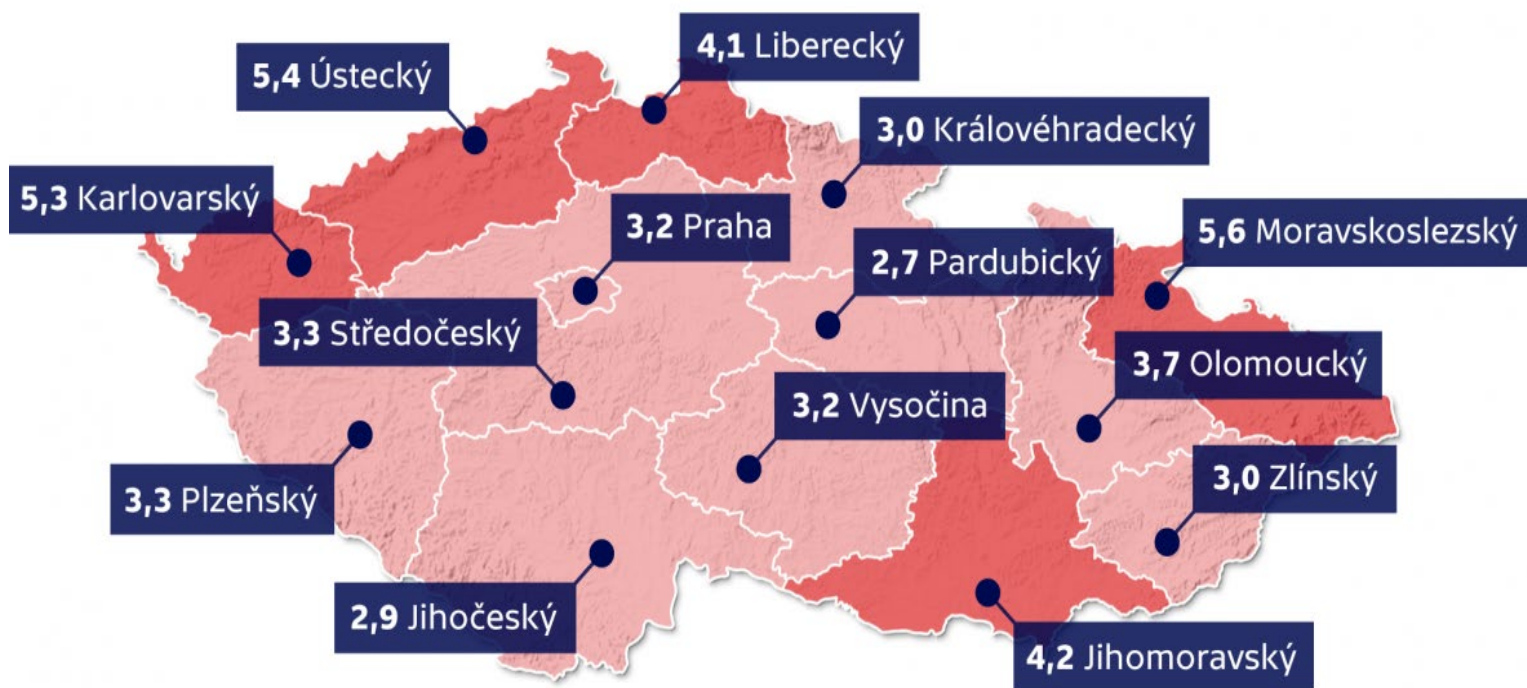
Podniky

Bohaté a chudé regiony ČR

Nezaměstnanost v krajích ČR – červenec 2020 (v %)

www.ct24.cz

Která část ČR je nejvíce postižena mírou nezaměstnanosti?

Urči kde v ČR je nejnižší mzda?

Průměrná mzda podle kraje

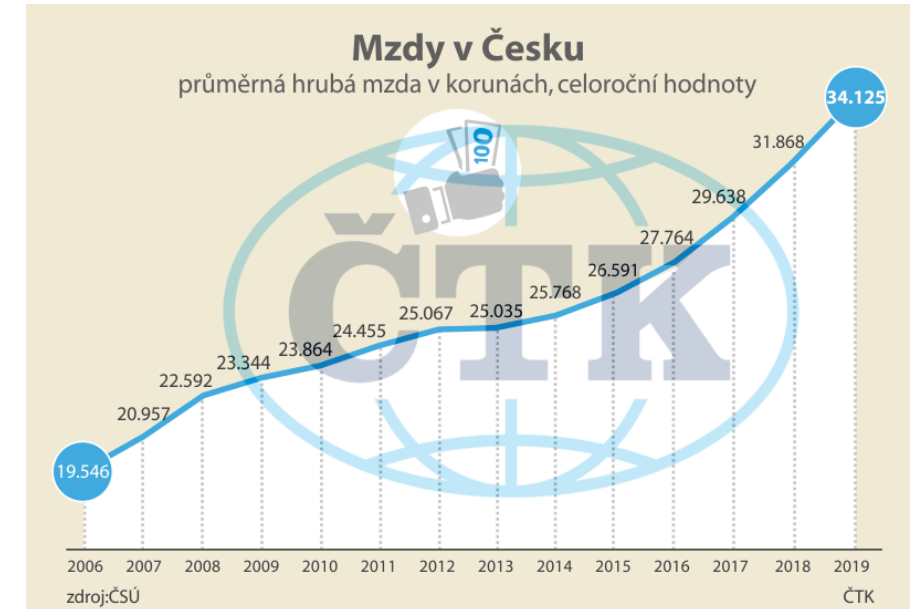
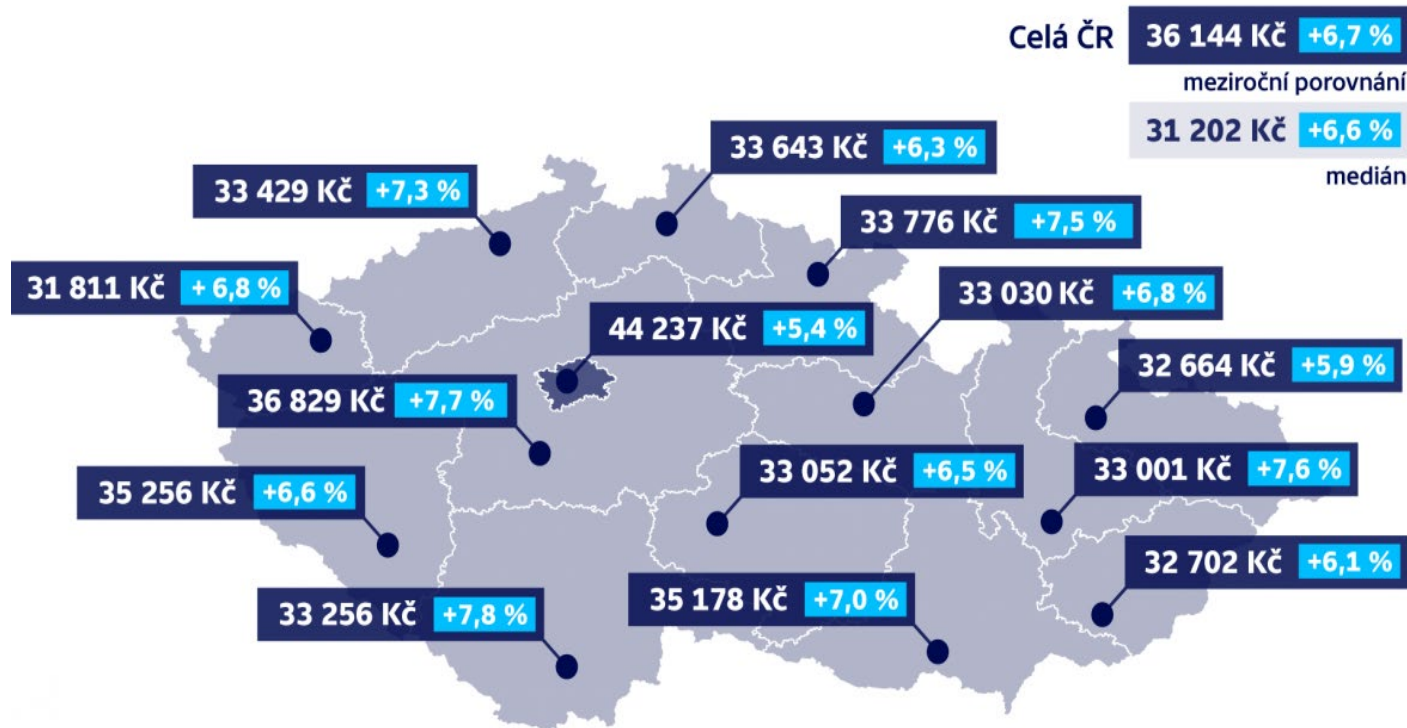
Kraj	Mzda (v Kč)
Praha	42 297
Středočeský	36 153
Průměr ČR	34 105
Plzeňský	32 986
Královéhradecký	32 587
Jihomoravský	32 582
Liberecký	31 709
Ústecký	31 220
Vysočina	31 048
Moravskoslezský	30 818
Jihočeský	30 740
Olomoucký	30 442
Zlínský	30 288
Pardubický	30 271
Karlovarský	29 691

zdroj: ČSÚ

Průměrná mzda v ČR ...

Průměrné hrubé měsíční mzdy
v krajích ČR ve 4. čtvrtletí 2019

www.ct24.cz

Vytvoř takový graf .. Excel ...

Můžou tyto rozdíly ve výši mezd ovlivnit sociální rozdíly?
Pokud ano jak?

Dokážeš si odpovědět?

- Jaké ukazatele nejlépe vystihují chudobu nebo bohatství státu (obyvatel)?
- Kde bys našel chudé a kde bohaté regiony /státy/ oblasti. Proč se nacházejí zrovna zde?
- Navrhni způsob pomoci vybranému státu, který se potýká s chudobou.